

S. Tretjakow, L. Muchanow, M. Goldberg og S. Dikowski: Tscheljuskin, Ein rettet seine Söhne. 222 Sider, 18 × 26 cm, Fotografier og 3 Kort. Verlagsgenossenschaft ausländischer Arbeiter in der USSR. Moskva-Leningrad, 1934.

Denne Bog giver den første samlede publicerede Beretning om det i 1933 udførte russiske Forsøg paa at gennemsejle „Den nordlige Søvej“ med Fragtdamper i Løbet af en Saison. Bogen er fremstillet i største Hast, fordi man følte det som en Pligt hurtigst muligt at meddele Verden „dette vældige Bevis paa kollektiv Heltedaad“. De sidste af Ekspeditionens Deltagere blev reddede fra Isflagen den 13. April 1934, og allerede den 7. Juni blev Bogen sat og trykt i Løbet af en Uge. Denne tyske Udgave er tænkt at skulle danne Grundlag for efterfølgende Udgaver paa andre Sprog; den udkom her i Landet c. 1. November .

Bogen er redigeret paa fortrinlig Maade. Den er for største Delen en Samling af Dagbogsnotater fra forskellige af Ekspeditionens Deltagere og Meddelelser, der er samlet fra Alverdens Aviser. Herved faar man selvfølgelig ikke en nøjagtig Beretning om Tildragelserne fra Dag til Dag; men paa en meget levende Maade faar man op-rullet det ene Billede efter det andet: snart læser man et Telegram fra Professor Smith, snart en Meddelelse i et amerikansk Blad, og snart følger man Flyverne i deres Kamp mod Sibiriens Snestorme. Denne Ordning af Stoffet gør det let og interessant at læse Bogen; man faar næsten Fornemmelse af, at man overværer en interessant og spændende Film, hvor den ene dramatiske Begivenhed følger efter den anden.

Et af de første Billeder har særlig Interesse for os: Tscheljuskin anløber København d. 20. Juli. Forfatteren er imponeret over den store Trafik gennem Havnen og af de mange Cyklister, der kom til Langelinie for at ønske dem god Rejse.

Videre gaar Rejsen langs Norges Kyst, over Barents Havet og ind i Karahavet, hvor den første Is mødtes; Skibet er for tungt lastet, saa Isen beskadiger Stævnen over Forhudningen. „Krassin“ tilkaldes for at lette den, og man faar et udmærket Indtryk af denne imponerende Kæmpe, der tilsyneladende bevæger sig gennem denne Slags Is, som den har Lyst. Senere bliver Isen selvfølgelig sværere; man ser for sig, hvordan Besætningen sænker Sprængstof ned under Isen omkring Skibet med Termit, et Stof, der kan udvikle meget høje Temperaturer. Videnskaben arbejder til Stadighed, og-saa med øjeblikkeligt praktiske Ting som f. Eks. Registrering af Isens Pres mod Skibssiden.

Wrangeløen er som sædvanlig utilnærmelig, og efter en haabløs

Kamp med Isen maa man opgive at bringe Afløsning til Stationen der. Bogens Kulmination er dog langt fra naaet. Forfatterne har haft en lykkelig Haand til stadig at lade Kurven stige; Fortællingens Livlighed og Spænding stiger bogstaveligt fra Side til Side; f. Eks. kan man ikke undgaa at blive imponeret af Beskrivelsen af den tilsyneladende haabløse Kamp i Slutningen af September for at slippe fri af Isen udfør Koliutskin Bugten: det gjaldt om at faa Skibet drejet, saa det ved en eventuel Storm kunde arbejde frem i den rigtige Retning; derfor gik 90 Mand i Gang med Dag og Nat at hugge Isen i Stykker omkring Skibet, fiske Stumperne op og slæbe dem c. 100 m bort, indtil der blev Aabning nok til at dreje Skibet. Stormen kom, og Skibet blev fri.

Efter saadant ukueligt Arbejde mod Isen burde Ekspeditionen have været belønnet med en „happy end“; men Forholdene blev mere og mere fortvivlede; da de laa 3 Sømil fra Bering Havets aabne Vand, satte en voldsom Storm dem tilbage mod Nord, hvor Isen sluttede sig fastere og fastere om Skibet, der flere Gange sprang læk; trods Isbryderhjælp var der intet at gøre, og den 17. November blev alt Haab om at slippe fri opgivet.

Ekspeditionens videre Forløb, der er velkendt fra Aviserne (Skibets Undergang den 14. Februar 1934), skildres her i Bogen med Begejstring for den kollektive Aand, der herskede baade i Lejren og blandt Redningsmændene, og som gjorde, at Modet aldrig sank for dybt. Den største Bedrift blev sikkert gjort af Flyverne, der fra alle Dele af Sovjetunionen styrede mod Kap Wankarem; og selvom Naturkræfterne flere Gange syntes at ville vise alle Angreb tilbage, stod Maalet dog lige fast for dem; Temperaturen var paa 30—40° Frost, Taage og voldsomme Snestorme syntes at gøre det umuligt at stige op med Flyvemaskine, under Nødlandinger paa den sammenskruede Is beskadiges Maskinerne, og Gang paa Gang savnede man en eller flere af Flyverne i flere Dage. Gennem de mange Telegrammer, der er gengivet i Bogen, følger man med til, hvordan det umulige blev muligt ved Hjælp af Flyvernes Dygtighed og ukuelige Udholdenhed og Sovjetunionens højtstaaende Flyveteknik. Dette Kapitel er maaske lidt for langt; man har svært ved at holde Rede paa de enkelte Flyvere og deres Ruter. Ogsaa det sidste Kapitel, der har Overskriften „Triumf“, er lidt for langt og trættende, idet det paa sine 20 Sider kun indeholder Lykønskninger og Beundringstilkendegivelser fra mange forskellige Personer, fra Aviser eller andre Landes Regeringer.

Man maa absolut anerkende denne Ekspedition og især Redningsarbejdet som en stor Bedrift; uden Tvivl har den kommunistiske,

den kollektive Aand givet de enkelte Deltagere stor Sjælsstyrke; men man vil sikkert gøre andre Uret, hvis man slutter sig til Kommunisten Dimitroff's Lykønskningshilsen: „Kun Proletariatets Kæmpere er i Stand til at udrette et saadant Under af bolsjevistisk Dristighed. For Bourgeoisiets uddoende Klasse er saadant Mod og Selvopofrelse fremmed“. I det hele taget har Bogen selvfølgelig i høj Grad til Opgave at øve Reklame for Sovjetstyret, ikke saa meget paa Bekostning af Vesteuropa som paa Bekostning af Zarregimentet. Dette ser man desværre allermest i Indledningskapitlet, der giver en historisk Oversigt over Sejladsen Nord om Asien. Boris Wilkitzki's Sejlads i 1914 betegnes f. Eks. som en Episode, altsaa en Begivenhed, som ikke bragte os noget Skridt videre. Ligeledes angribes Zarregeringen meget stærkt i Anledning af Georg Sedow's ulykkelige Nordpølsekspedition med „St. Phokas“ (1912—1914), hvorimod der intet berettes om de Tragedier eller Uheld, der tilhører „Sovjetarktis“, f. Eks. „Malygin's Forlis 1932 og „Rusland's Forlis 1933, eller om, hvordan Isbryderen „Sibirjakow“ i 1932 gennemsejlede Nordostpassagen, det sidste Stykke paa Sløb efter en Trawler.

Billedmaterialet er i den første Del af Bogen udmærket, i den sidste Halvdel kun middelmaadigt; Chlichéerne er ogsaa dels fremstillede af Statsforlagets 17. Trykkeri og dels af Avistrykkerier.

A. Küllerich.

Iwan, Walter: *Island*. Studien zu einer Landeskunde. 155 S., Ill., 23×16 cm, J. Engelhorn's Nachf. Stuttgart 1935. Berliner Geographische Arbeiten. Geographische Institut der Universität Berlin.

Denne Fremstilling af Islands Regionalgeografi er i det store og hele bygget paa Litteraturen, og kun for en mindre Del paa selvstændige Studier. Til Gengæld har Forfatteren gennemarbejdet største Delen af den omfangsrige Islands litteratur, og har brugt sine Kilder med Omhu og Skønsomhed. Hele Arbejdet bærer Præg af Samvittighedsfuldhed og Nøjagtighed og vil utvivlsomt blive meget anvendt som Oversigts- og Haandbog.

Den egentlige Tekst udgør kun ca. 90 Sider, men ikke desto mindre er det lykkedes Forfatteren at faa alt væsentlig med, dog synes jeg, man savner en kort hydrografisk Oversigt over Kystfarvandene og deres biologiske Forhold, ligesom Landets Dyreverden er lidet omtalt. Meget instruktive er de ledsagende Kortskitser og Diagrammer, der synes udarbejdede paa en saadan Maade, at de for en Del havde fortjent en Reproduktion i en lidt større Maalestok.

Værdifuldt er Afsnittet S. 99—128, som i Form af Tekstanmærk-